

Brașov, 27 Aprilie v.

După cum se laudă Ungurii, între Ardél și între Tera ungurescă de când cu uniunea nu mai e deosebire, fiind unu și același guvern pentru amândouă și cu toate acestea, — lucru ciudat — alte legi, dispozițiuni și ordinațiuni sunt pentru Ardél și erași altele pentru Tera ungurescă! Altă censură și altă lege electorală în Tera ungurescă, altă censură și altă lege electorală în Ardél; altă lege de presă în Tera ungurescă, și altă în Ardél; alte dispozițiuni și ordinațiuni în diferitele ramuri ale administrațiunii publice în Tera ungurescă, și erași altele în Ardél!

Cei cari nu cunosc încă destul de bine stările dela noi, ar rămâne de sigur uimiți și nu și-ar pute explica o asemenea „uniune” între două țări, cari și mai înainte făceau parte din aceeași monarhie. Er decă acestor străini de stările noastre le-am fi explicat această anomalie înainte de ședința dela 4 Maiu n. a dietei unguresce, pte că nu ne-ar fi creduți, când le-am fi spus, că ea se sustine în contra naționalităților și în interesul maghiarismului.

Dér precum nu se pte pentru veci ascunde păcatul sévșit în paguba și spre réul altuia, așa nici intențiunile și gândurile, nici sentimentele celor dela putere, în ce privesc naționalitățile, nu se pot pentru totdeauna tănu, ci unu câte unu se descoperă chiar de cei cari ar fi voitu să le tină ascunse, ca să nu ajungă la cunoștința lunei care își făcea iluzii de liberalism unguresc.

D-l Tisza ne-a mai spus un adevăr în ședința dela 4 Maiu a dietei unguresce, or mai bine dșu, ne-a mai dat o dovadă despre modul cum sênte, cum gândesce și ce intențiuni nutresce față cu

maioritatea cea mare a poporațiunii Ardealului.

În cursul desbaterilor s'a amintit din nou deosebirea de censură ce există în Ardél față cu Tera ungurescă. D-l Tisza, ca un vameș înainte altariului, a încercat să se infățșeze ca ne-prihănit de păcatul ce i-se impută guvernului, dîcînd, că nu guvernul său a introdus acel censură și că, decă legea din 1874 l'a înarticulat, acesta s'a făcut numai ca să se sustină ceea ce exista dela 1848, fiindcă așa a cerut, ca ceva neapărat, scutul maghiarismului în contra naționalităților.

Mai limpede nu se pte spune, că Ardélul trebuie guvernat prin legi excepționale din pricină că așa ceru preținsele interese ale maghiarismului, ca naționalitățile, și în prima liniă Români din Ardél să nu se pta ridica la nivelul cetățenilor statului egal îndreptățit, ci să fiă ținuți strîns legați și ferecați în curelele unei stări excepționale, ceva mai bună ca o stare de asediu.

Și a mai adăugat ministrul, că în privința acesta toate partidele unguresce au aprobat unanim cele ce s'au mai vorbit altădată despre măsurile excepționale cu care e fericit Ardélul.

Noi Români, nu'i vorbă, n'am fi mai avut nevoie de această mărturisire, pentru că deja avem convingerea că așa e cum dîc Tisza, și din pricină, că cunoșcem până și rărunchii partidelor unguresce. Toți sunt ca unu, când e vorba de naționalități.

Dér e bine venită mărturisirea primului ministru unguresc, pentru că de multe ori firul telegrafic a dus departe în afară declarări de ale acestui ministru făcarnic, că „naționalitățile sunt

egal îndreptățite și libere să se desvôle în bună pace și că nu sunt tratate cu legi și măsuri excepționale, cum strigă agitatorii lor.”

Orî cât ar căuta guvernul unguresc cu partidele din dietă și cu șovinștii din afară să se spele la ocașuni de învinuirile ce li-se aduc, că prigonesc și asupresc naționalitățile, nu le succede: că ei înșiși sunt adeseori constrîși de împrejurări a mărturisii în fața lumii, deși fără voiă, păcatul lor.

DIN AFARĂ

Austro-Ungaria față cu România și Serbia.

Se anunță din Viena dîrului „Times”, că în fața venirii la putere a d-lui Catargiu în România și a d-lui Ristić în Serbia, guvernul austriac gîsindu-se lipsit de mijloce de acțiune asupra politicii statelor balcanice, e obligat să ia precauțiunile sale pentru un rășoiu. Totuși trebuie să se aibă ore-care încedere în partidul păcii din Rusia și în dispozițiunile împăciuitoare ale d-lui Giers, ministrul de externe al Rusiei.

Cestiunea regenței în Luxemburg.

„Curierul Rhinului”, în privința regenței Luxemburgului, anunță că regele Olandiei a adresat puterilor un memoriu prin care întreabă, care ar fi atitudinea lor, decă Statele generale ale Olandiei ar modifica legea de succesiune pentru marele ducat ale Luxemburgului într'un sens, care ar permite acceptarea coronei de către femei, și acesta pentru a evita separațiunea celor două state.

Același dîr adaugă, că cabinetele din Paris și Petersburg au aprobat această propunere, dér că celelalte cabinete au protestat într'un mod energic.

Rusia și poporele balcanice.

„Novoje Vremja” speră, că mitropolitul Mihail va sci să convingă pe Sêrb, că decă Rusia, instruită printr'o amară experiență, n'ar reînol enormele

sacrificii ce a făcut de 12 ani pentru poporele balcanice, ea nu va rămâne cu toate astea indiferentă la sôrta lor, ci se va sili să favorizeze la dênșii întărirea ordinei și a bunului trai public ca conforme propriilor interese ale Rusiei.

Afacerea Wohlgenuth.

Diarele elvețiene constată corectitatea și legitimitatea modului de a lucra al autorităților elvețiene față de Wohlgenuth, comisarul german din Mulhouse, după ce au avut probă gășită în scrisorile sale, că recruta în Elveția agenți provocatori, cărora le scria să lucreze fără scrupul pentru a provoca agitațiuni în Alsația-Lorena și în ducatul de Baden.

Exposiția franceză și presa vieneză.

Toate diarele consacră lungi articole deschiderii Expoziției Diarele liberale arată deplinul ei succes. Ele dîc, că Franca va atrage lumea întregă.

„Noua Presă Liberă” dîce, că după toate informațiunile primite, spectacolul ce va oferi expoziția, va fi cel mai frumos din câte s'au oferit v'odată ochilor omenesce. Diarele franceze n'au gășit prea amară lipsa reprezentanților puterilor străine. Fôia liberală mărturiscesc, că străinii se îndoiu de isbânda expoziției din cauza divisiunilor partidelor, dér recunșce, că actualmente toți Francesii nu se gândesce decăt să se asigure succesul Expoziției pentru gloria țării lor.

„Fremdemblatt” dîce, că expoziția va aduce o precurmăre a diferentelor partidelor politice și pte chiar împăciuirea.

„Neues Wiener Tageblatt” dîce, că în mijlocul succesului lor Francesii ar trebui să se gândesce, că ar fi mai bine să consacre puterile lor operii păcii, decăt a revanșei.

Regina Natalia.

Din isvor diplomatice află „Corr. de l'Est”, că guvernul rusesce, care cu ori-ce preț vré să evite eventualitatea unor incidente regretabile în Serbia, a

FOILETONUL „GAZ. TRANS”

Curierul Expoziției din Paris.

[Corespondența noastră particulară.]

Paris, 3—5 Maiu 1889.

Ajungîndu în fața turnului Eiffel, avem la drêpta Trocadero și la stînga Câmpul lui Marte.

Pe locul ce se întinde între Sena și Trocadero, lucrările proiectate încă nu sunt gata. Voi menționa cu toate acestea din ele, reconstruirea Templului, așa cum a existat acest teribil edificiu istoric pe timpul când Ludovic al XVI și Maria Antoaneta erau închiși în el.

Dér se trecem d'a stînga fluviului, unde e centrul Expoziției actuale. Aici imediată privirea ni-se opresce asupra turnului Eiffel, al cărui vârș se perde în ori, și despre care vom vorbi ceva mai târșiu.

La spatele acestui turn încep locuințele omenesce, dela apariția omului pe pământ și până aci, cum au fost ele la toate poporele istorice. Locuințele aceste sunt executate în mărimea lor naturală și cu toate detaliurile lor. Dér și despre acest important obiect

alți culturii omenesce vom vorbi mai târșiu.

Între turn și fațada principală a Expoziției s'a improvisat un magnific parc, în mijlocul căruia se ridică o superbă fântână încunjurată de ape artesiane.

Pentru nivelarea terenului, spre a se pte face parcul, ce aci are aerul de-a fi existat de când lumea pe locul unde se găsesce, s'au scos 200,000 de metri cub. de pământ.

În mijlocul fațadei principale, menționate mai sus, se ridică Domul său Cupola centrală, a cărei înălțime e esactă câtă a Catedralei Notre-Dame din Paris. Interiorul acestei cupole e incontestabil un cop-de-operă prin eleganța și gustul cu care sunt simbolesate toate națiunile și poporele din cele cinci continente în imagin de proporții colosale.

Sub cupola acesta se va face mîne inaugurarea festivă, când Președintele Republicei, încunjurat de reprezentanții tuturor neamurilor sosiți din totă lumea, în costumele lor naționale, va declara Expoziția Universală din 1889 de deschisă. Se speră că peste 300,000 de vizitatori vor visita mîne Expoziția.

Dela Cupolă încep în rânduri duple, d'o parte și de alta, galeriile industriale; și după ele vine palatul mașinelor. Acest palat e o vastă construcție în fer, lungă de 429 de metri, lată de 145 și înaltă de 45, adecă cât arcul de triumf al lui Napoleon I. De jur împrejur se întind galerii, late de 15 metri, așdate la o înălțime de 8 metri, de pe cari privitorii vor pte vedea modul de funcționament al diferitelor mașine ce vor fi puse în mișcare d'o forță motrice de 6000 de cai.

O galerie de mașini ca acesta nu s'a mai vădu de când e lumea. Industria ferului aici și-a ajuns apogeul său. Fermele metalice dela gara St. Pancras, din Londra, reputate ca unice în lume din cauza dimensiunilor lor, sunt aproape jumătate mai mici în porțiunile lor de întindere, decăt acest imens palat, despre care vorbim și de care mă voi mai ocupa la timpul său. În galeriile industriale, precum și în construcțiunile laterale ale unor state americane, vor fi expuse obiectele și comorile muncei omenesce de pe tot globul.

Secția industrială a României e aș-

dată în fața Portugaliei, a statelor Nord-americane și în vecinătatea imediată a marelui ducat de Luxemburg și a Serbiei. Eșind din complexul acestor State, dăm de locanda românesce, încunjurată d'o grădină improvisată, și d'aci, în direcția susului Senei, începe o stradă întregă din Cairo, imitația ai-doma întru toate după o stradă reală din acel oraș egiptenesce. Niciu nu lipsește spre a ne completa tabloul realității: nici numărul caselor și a diferitelor stabilimente, nici dimensiunile lor, nici chiar locuitorii adevărați din respectiva stradă a Cairului. Vă voi cita între altele, ca lucruri remarcabile din această interesantă stradă, o cafenea egiptenă și un grajd de asini, ce nu diferă de confrății lor din Ungaria, decăt prin colorea lor — albă. Rolul lor va fi destul de onorific, cu totă degrațarea morală în care au ajuns de când bunul Homer a încetat d'a mai compara în Iliada sa, cu pasul sigur al asinilor, calitatea unei retrageri operate cu sânge rece de către beluducii elini. Dér se sperăm, că acești blândi și gânditori patru-peți, prin serviciile ce le vor face, purtând prin expoziția pe

sfătuită din nou pe regina *Natalia* să aibă răbdare. Guvernul rusesc a invitat-o ca deosebire a-și mai amâna reîntorcerea în Serbia și de a mai amâna și întelnirea cu fiulul ei, regele *Alexandru*, până ce regele *Milan*, a căruia reîntorcere în Serbia încă totuși se mai așteaptă, va pleca definitiv la Paris spre a vizita expozițiunea universală.

Totodată află „Coresp. Polit.” din Belgrad, că reactivarea ex-metropolitului *Michail* și a episcopului *Hieronim* nu se va face mai înainte de a se schimba legile din anii 1883, prin care se regulează raporturile între stat și biserică.

Nihilistii.

Consiliul federal din Elveția a expulsat pentru participare la afacerea bombelor în Zürich, șeu pentru înțelegerea cu făptuitorii și în fine pentru că facu parte din *partida teroristică rusă* următoarele persoane: *Bembsky*, *Gurevici*, *Philippeo*, *Cafianz*, politehnic; *Günzburg*, *Frenkl* și *Scheinzi*, mediciști; *Procofi* și *Kassinsch*, mecanici; *Beck*, învățător și *Sisozev* pretinsu neguțător, toți din Rusia; apoi pe juristul *Wolkovicz* și pe stud. phil. *Daszynski*, ambii născuți din Galiția.

Politia rusă este, precum află fiile berlineze din Petersburg, foarte îngrijată, pentru că din Siberia a scăpatu unu Nihilist foarte periculos și pentru că este cunoscutu, că unu misionaru nihilist din Zürich se află pe drumu spre Petersburg. Cu toțe că politia posedă fotografiile și a unuia și a altuia, totuși nu i-a succesu până acuma de a pune mâna pe acești nihilisti, cari se dice, că plănuiesc nouă atentate.

SCIRILE ȚILEI.

Finanțele statului. Ministrul președinte se bucură, că în primul cuartal alu anului 1889 s'au încassat la percepțiun cu 3.755,345 fl. 51½ cr. mai multu ca în primul cuartal alu anului trecut. Causa acestui favorabilu rezultat este a se atribui mai alesu împrejurării, că din dările de consum s'au încassat în acestu cuartal cu 3,982,949 fl. 60½ cr. mai multu ca în același cuartal alu anului trecut; asemenea s'au încassat mai multu la rubrica dărilor directe, la taxele de timbru etc. Au scăduți venitele statului între altele la venitele de pe tăbacu, cari au fostu în acestu cuartal cu vre-o 242,221 fl. 90 cr. mai puține ca în același cuartal alu anului trecut. Tristă bucuria, când traiulu populațiunei se scumpesce prin dările de consum.

Desvélirea monumntului de pe Câmpulu-pânel. Intru amintirea învingerei ce

a raportatú asupra Turcilor, la anul 1479, voivodulu Ardélului *Stefan Bathori* în unire cu *Paulu Chinezu*, banulu *Timișorei*, „Societatea istorică și de anticități” din comitatulu Hunedórei a pusú în lucrare, cum amú mai spusú, ridicarea unui monumentu, a căruia desvélire se va face la 30 Maiu n. c. Cu acéstă ocașiune se vorú da biléte de călătoriá pe calea feratá cl. I, II și III cu prețu redusú de 50%, dusulu și întorsulu, la stațiunile căii ferate: *Deva*, *Simeria* și *Oráștia*.

Totu în capitala Kulturegyletului. Totu în Clușiu s'a întâmplatú în nóptea de 7 spre 8 Maiu, că studentulu dela școlele mai înalte de acolo, cu numele *Fogarasi Peter*, care altmintrea este fiulu unui jude de tribunalu, își închiriasse peste nópte o odaia dela unu otelú, unde se închisese cu chelnérița *Imre Emma*, spune „*Erdelyi Hirado*”. Când fú de cătrá díuá, se auđi din odaia lorú unu sgomotú înfricoșatú. Politiá, avisatá fiindú despre acéstă, merse la fața locului, deschise ușa și intrá în odaia „fericiților”, pe cari îi aflá scálđatú în sânge și lângá ei unu revolverú, ér pe mesá mai multe butelii de bere góle, o sticlá cu vitriolu și altele. Chelnérița este de vre-o 40—45 de aní și uritá, ér studentulu este unu tinerú băețandru. Améndoi impușcații se aflá acum la spitalu, unde gemú în agonia morții.

Defraudári vamale în Triestu. La oficiulu vamalú din Triestu s'au descoperitú defraudári foarte mari, cari se sêvêrescú de aní. Cinci funcționari au fostú suspendatú și arestatú; numeroși comercianți suntú amestecatú în afacere. Defraudările s'au sêvêrsitú astfel: mărfuri, care sosiau în Triestu spre a fi expedate în interiorul Austriei, erau provédute de funcționarii defraudanți cu observarea „*per mare*”, ca să fiá scutite de vamá. Așa se introduceau mărfuri supuse la taxele vamale mari, precum mărfuri, dantele și mărfuri engleze de galanteria, fără a se plăti vamá pentru ele.

Notari, învățători și júđi hoți de cai. „*Fönfkirch. Ztg*” raportéză, că în comitatulu *Somogy* s'a descoperitú o întinsá bandá de hoți, cari cu pașapórté false vindeau cai furatú. Banda se întinde până prin comitatulu *Baranya*. Până acum gendarmeria a arestatú 64 de inși, bănuítú de furturi și falsificári, între cari: 6 notari de cercú, 2 învățători și 10 júđi comunali, toți din comitatulu *Somogy*. De 1½ anú e urmáritá banda și în scopulu acesta s'au adunatú 40,000 până la 50,000 pașapórté, între cari s'au găsitú unu numărú enormú de pașapórté false.

numéroși vizitatori, vorú dispune multe inimí, póte și de fabuliști, în favórea lorú.

Totu în incinta Expozițiunii se aflá și palatele frumóselorú arte și a profesiunilor libérale. Aceste două palate au o lungime de 230 metri pe o lărgime de 85 metri. Cupola lorú elegantá are înălțime de 56 metri, adecá cu 11 metri mai înaltá decâtu arculu de triumf alu lui *Napoleon I.* și cu patru metri mai micá decâtu catedrala *Notre-Dame*.

Decá voiu mai menționá vechia *Bastiliá*, ce se đăresce peste drumu, reconstruitá din nou în dimensiunile ei d'ordinórá, precum și alte reconstruirí de edificii istorice din vechiulu *Parisú* (totu în mărimea lorú naturalá), credú că am indicatú totu ce e mai remarcabilú. Se póte, că revenindú mai în detaliu asupra tuturorú acestora, se dámú și peste vr'o omisiune óre-care. Indatá ce vom constata însé cea mai micá scăpare din vedere, o vomú completa-o. Până atunci, ne confimá grației lectorului.

Centenariulu întrunirii statelorú generale la *Versailles* (5 Maiu 1789), ce se sêrbătorește ađi, e începutulu festivi-

tăților în stilú mare. Nu numai *Francisii* din patria mamá, ci și cei din colonii și din diferitele țeri cu mândria își aducú aminte de acéstă datá istorică în veci memorabilá pentru întréga omenire.

Diarele de ađi suntú pline de considerațiuní retrospectivé asupra solenității Țilei de 5 Maiu 1789. Tóte aducú tributulu lorú de admirațiune respectuosá memoriei celorú cari, acum 100 de aní, au rupt'ó cu vechiulu regimú despoticu și au pusú bazele unei noué societáți. Singurí numai reacționarii, ce ca nisce anachronisme viețuitoře ne representá evulu mediu încă în timpurile noastre moderne, oftéză după privilegiile lor perdate. Dér inzadarú. Explosiunea sentimentelorú de libertate, egalitate și fraternitate s'a făcutú și ecoulú lorú va strábate până la marginele lumii. —

In momentele din urmă aflu, că Președintele Republicei, d. *Carnot*, a rostitú unu discursú d'o mare însemnătate. Vi'l voiú traduce *in extenso* indatá celú voiú avé.

Va urma darea de sémá despre solemnitatea înăugurării!

Furnisári pentru Bulgaria. Fiindú a se furnisa diferite soiuri de pele pentru armata bulgará, camera de comerțú și industriá din *Brașovú* face cunoscutú, că tractările cu oferte se facú la 20 Maiu, ér supralicitarea va fi la 28 Maiu n. La numita camerá se aflá mostre de soiurile de postavú ce are să se furniseze și pentru care tractările cu oferte vorú fi la 15, resp. la 24 Maiu n.

Din dieta ungarésă.

In ședința dela 4 Maiu n. au vorbitú:

Petru Detrich dicéndú, că pretinsa îmbunătățire a veniturilor nóstre e a se reduce numai la nemilósa lucrare a șurubului dărilorú. Situațiunea micei proprietáți în Ungaria de susú e apăsátóre, plătindu-se pentru o proprietate de 13-14 jugére 40—50 fl. dare. Intr'o comuná cu 600 locuitori suntú trei esecutori de dare. Asta-i îmbunătățirea. Sê întreprinđá ministrulu de finanțe o călătoriá prin țerá și sê se convingá de miseria din valea *Neutrei*.

Adolf Zany răspunde lui *Hollaky*, care a citatú acea observare a ministrului președinte din desbaterea asupra regalierorú: „pe pământulu regiu n'ar fi esistatú adecá drepturi de regalii și de aceea despágubirea acordatá proprietarilor de regalii acolo ar fi unu dardú de grația.” *Hollaky*, citándú acestea, a vrutú să dicá: unde se recunósce pretențiunea de despágubire, acolo nu e ertatú a se vorbi de grația. E cu atâtú mai regretabilá acéstá aserțiune a ministrului președinte, cu câtú din datele ce'i stau înainte a sciutú, că comunele fundului regiu au esercitatú de celú puținú unu seculu dreptulu de regalii. Aserțiunile lui *Hollaky* în privința Sécuelorú se întemeiazá pe informațiuní cu totulú false. Ceangáii de acolo — de altmintrelea nu 23,000, ci numai 13,000 *Maghiari* au fostú până la finele sutei a 15-ea supuși nobililorú unguri și apoi împreună cu întregú domeniulu *Branului* au trecutú la începutú în posesiunea ipotecará și dela 1651 în proprietatea orașului *Brașovú* în schimbulú a șese sate și o platá de peste 50,000 fl. Dreptulu de proprietate e încorporatú ca art. de lege 8 din 1651 în legile țerii. Și cu tóte astea prin art. de lege 53 din 1871 s'a suspendatú recunóscrea acestui drept urbarialú, și acéstá la stáruința *Ceangáilorú*, cu scopú de a pescui în apă turbure și au și pescuitú. Orașulu a plătitú în acestu timpú de interregnú tóte dările și cheltuelile pentru pădure și pășune, ér *Ceangáii* le-au exploatatú singuri. Orașulu are dela 1871 o pagubá de aproape o jumétate de milionú din cauza acéstă. Orașulu a căutatú pe calea dreptáții să reguleze afacerea, guvernulu n'a vrutú, deci orașulu a fostú nevoitú să încheiá pactú cu *Ceangáii*, în urma căruia orașulu abia primesece a treia parte din ce 'i se cuvine. Asta-i „favorisarea” *Sasilorú* și „apásarea” *Ceangáilorú*. Bugetulu ilú respinge.

Ministrulu *Tisza* repetá, că „unu dreptú de regalii în înțelesulu obicnuitú alú cuvântului n'a esistatú nicí în fundulu regiu, nicí pe pământulu Sécuelorú. Dér multú timpú s'a esercitatú de faptú acestu dreptú, și ca să nu se ruineze multe comune, propuse să se dea despágubire ca și celorú îndreptáțiți. Guvernulu n'are dreptú să acorde despágubire, unde lipsesce basa legalá; dér legea are dreptú să o acorde, unde se cade, unde o cerú motive corecte politice. Ce se privesce orașulu *Brașovú* și *Secelenii*, se bucurá că s'a făcutú împaciure, pentru că s'a convinsú, că o sentiță judecátórescă li-ar fi recunoscutú multú mai puținú acelorú comune, decâtú au căpétatú.

„Ce privesce *Censulu în Ardealú*, despre care s'a vorbitú în ședința precedentá, nu guvernulu l'a introdusú, nicí legea din 1874 l'a inarticulatú, ci ea numai a menținutú ce esista dela 1848,

fiindú-cá scutulú în contra naționalitățilorú fácea necesariú acéstă. Nu vréu să discut ce ar dice inteligența din *Ardealú* la reducerea censului. Ce s'a díșu la timpulú sêu, când a fostú vorba despre acéstă, unanimú, fără deosebire de partidá, sciú eu bine. Dér observú încă, spre a evita orí-ce nențelegeri, chiar și neintenționate, că censulu de dare, care esistá în *Ardealú*, așadér într'o țerá, unde se accentuezá peste măsurá câtú de multú cresce sarcina dărilorú, nu e unu censú ruginitú, ci unu censú scăduțu. Celú care aseméná censulu de dare din *Ardealú* cu celú ce esistá în țera de jos (*Alföld*) din *Ungaria*, unde basa dreptului de votú e unu sfertú de sesiune, după care se plătesce o dare multú mai mare decâtú suma ce dá acolo dreptulu de votú, acela nu póte dice, că facemú aci o nedreptate față cu naționalitățile, ci cu acéstă se potú dispune naționalitățile în contra guvernului.”

Vorbindú despre administrațiá, díse că desvoltarea ei e vorba să se facá, orí pe basa vechiá (istorică), orí prin trecerea la administrațiá de statú. Párea lui *Tisza* e că, câtá vreme esistá speranța d'a desvolta pe basa cea vechiá o buná administrațiune, doresce să se desvolte pe acéstá basá, dér repetá, că administrațiá trebuie să fiá buná, și decá nu póte fi pe baza cea vechiá, atunci trebuie să trecá la o altá basá. De va fi nevoiá, se va preface în administrațiá de statú, precum se „tème” că va fi.

In privința retragerii sale dela guvernú, díse că atunci, când nu va mai avé increderea cordnei și a maioritáții, se va retrage.

Br. Kaas: Nu credemú! [Mișcare'n dréptá.]

Contele *Albert Apponyi* vorbesce despre reconstruirea cabinetului. Nu consciința, că cu slábiciunea și cu lipsa de sistemú a cabinetului nu se mai póte guverna, a adusú cu sine reconstruirea. *Tisza* a răspunsú, că acéstá reconstruire nu'nsemnézá nimicú; în loculú a trei ministri bolnavi au venitú trei noi [o voce din stânga: „sănătoși”] ministri sănătoși [Iaritate și aplause în stânga.] Dér ministrulu de justițiá în scrisórea sa cătrá alegătorii a desfășuratú unu programú, căruia, judecându-lú după trecutulu sêu, [a fostú în opozițiá *Szilagyii*], îi va urma consecventú. A díșu *Szilagyii*, că o cerință principalá a adevératei guvernári e ca binefacerile funcțiunilorú statului să se împartá deopotrivá între cetățenii statului și statulu să calce pedestalulu imparțialității, unde numai cetățenii ai statului cunósce omulú și unde nu se cautá că cine e celú forte și care e celú fără putere, cine e celú cu influință, cine e celú fără influință, cine e aderentulu partidei guvernamentale și cine e opoziționalú. (Aplause furtunóse pe băncile opoziției. *Larmá îndelungatá*). Activitatea de aní a guvernului însé dovedesce, că maximele urmate de elú stau în contrađicere directá. [Contrađiceri în drépta.] Suntú în țerá comitate întregi, unde tendința administrațiunei constá în aceea, a aplica folósele ce le dá ea orí șicanele ce stau în puterea ei față cu cetățenii în măsura în care acestia votéză pentru partida guvernului, orí pentru opozițiá. (Aplause în opozițiune, contrađiceri în drépta.)

A díșu *Szilagyii*, că e unu terenú, în care partidele parlamentare contrare se înțelegú. Așa e, când lupta partidelorú e lealá. Dér câtú timpú în țerá domnesce dreptulu pumnului în lupta cu opozițiunea, câtú timpú dela conscrierea alegătorilorú, până la votare, ba chiar până la verificare, celorú dela putere le e totulú ertatú, câtú timpú omulú nu póte afla nicáurí dreptate: nu trebuie să ne mirámú de amáriciunea spiritelorú și nicí de o înțelegere între partidele contrare nu póte fi vorba. Totú așa stá lucrulu cu pretențiunea ministrului de justițiá, că una din problemele cardinale ale guvernului este, a îngriji pentru susținerea curățeniei morale și a ordinei pe tóte te-

renele vieții publice. Guvernul însă n'a aplicat până acum strictu acestu principiu, nu s'a procesat cu severitate nemiliosă la stăruirea abuzurilor, la supraveghierea tuturor organelor, care administrează banii publici.

Ce privește administrația, Apponyi întreabă pe ministrul Tisza, câtu timp mai vrea să adune experiențe asupra sistemului de așd nesatisfăcător? N'au fostu destul 14 ani? Guvernul n'a creat din destul norme precise de dreptu pentru administrație, lasă frâu liber arbitriului fișpanilor și încă n'a introdus judecătorii administrative. Apponyi e pentru administrația de stat.

Correspondența „Gaz. Trans“.

Clușiu, 8 Maiu 1889.

Teatru românesc în Clușiu. Inteligența română din Clușiu a întocmit în 5 Maiu st. n. o petrecere de vără, precedată de o reprezentație teatrală de diletanți, în favorul reuniunii femeilor române din Clușiu și juru, în „Lumea nouă.“

Fiind-că eu numai în societate română mă aflu acasă, m'am folosit de ocasiunea binevenită și am participat la această petrecere, despre alu cărei decursu vin a da unu scurtu raportu publicului interesat.

S'au reprezentat două piese, una: „Cum se îmbată lumea cu apă rece“, localizată de Virg. Oniță, și alta „Creditorii“ de Alexandri. Ambele au reușit foarte bine. Rolurile cele mai obosite le-au avut d-șorele: Cornelia Popu, Iustina Gallu și Elisa Popu. Apoi d-nii: Dr. Iosifu Farcașu, Al. Andresea, Victoru Mihu, Valeriu Albu și Vasile Ianza. Se vede că n'au cruțat nici o ostenelă și au cercat totu mijlocele, ca să mulțămescă publicul, și rolurile cele mai mici încă au fostu escelentu reprezentate, astfel că, luându în considerare împrejurare, cumcă nici unulu dintre diletanți nu este specialistu în arta teatrală și cumcă dora cele mai multe d-șore s'au produsu pentru prima dată, dicit și constatază, cumcă reușita a fostu deplină. Gesturile au fostu foarte potrivite, imitării fidele, toilettele frumoșe, arangiarea bună. Bina nișelū cam primitivă, dăr „totu începutul e greu“. Numai unu lucru așu avea de observat și acela e: că d-șorele, cu puțină excepțiune, mai tote au vorbitu prea încetū, ca să nu dicitu timidū. Dăr ca să nu trecu cu vederea nici pe domni, etā le facū și d-lorū o mică observare, și anume că: adesea, chiar și când nu era necesarū, încă se'ntorceau de cătră publicū, lipsindu-ne astfel a le vedē fețele bine mascate, etā d-lū suferu vorbea pré tare.

După teatru a urmatu danțu, care a fostu foarte animatū și a duratū până dimineața la 5 ore, când apoi toți și tote s'au depărtatū cu amintiri plăcute.

S'au danțatū 3 cadrile și, durere, numai o Romană! Din toilettele elegante n'au lipsitū nici drăgălașulū nostru costum național. Publicū a fostu destulū de numerosū, au participatū mai mulți oficiali dela reg. din locū și se vede că s'au aflatū bine în societatea română. Venitulū curatū peste 100 fl.

Incă unu lucru și voiu termina. Așa mi-a venitū la cunoștință, cumcă idea, de a împreuna petrecerea cu teatru, a fostu a d-nei Elisa Dr. Isacū. Frumosoș și laudabilū ideā, care și are meritulū ei naționalū și culturalū. Sē sperāmū deci că indemnulū D-nei Isacū nu va rămānē fără efectū și cumcă în viitorū se vorū angagia și mai mulți, nисуindu-ne astfel ca prin concerte, serate sēu reprezentațiuni teatrale sē ne cultivāmū scumpa și dulcea noastră limbă românescă. Inainte deci, căci calea e pregătită! C. L.

Literatură.

Preotulū Românū, diarū bisericescū, școlasticū și literarū. Anulū XV. Apare

in Gherla odată pe lună sub redacția d-lui: *Nicolae Fekete Negruțiu.* — Nr. 5 de pe Maiu conține: Impedimentele dărimitore sēu nimicitoare de căsătorii, de I. Papiu Despre însemnătatea Luminei, de I. Boroșiu; Predică la înălțarea Domnului, de Vasiliu Criste; Din istoria despărțirii bisericeii orientale de cea apusană; Varietăți.

Raportulū comisiunei școlare a dietei unguresci.

Din raportulū acesta estragemū următoarele:

Resultatulū ce s'a ajunsū prin Art. de lege 38 din 1868 în Ungaria și Ardélū în ceea ce privește instrucțiunea populară e, după părerea comisiunei, unulu dintre cele mai frumoșe rezultate ale erei constituționale. Așa a crescutū dela 1869 numărulū elevilorū din școlele populare la 777.000, etā numărulū școlilorū populare la 27.000, între cari cele cu limba de instrucțiune curatū maghiară (care facū 51% ale tuturor școlilorū populare) cu 2682: numărulū învățătorilorū a crescutū cu 6300. Spesele de susținere ale școlilorū populare au crescutū cu 11 milioane. Preparandii suntū cu 25 mai multe, asile de copii cu 317; aceste suntū cercetate de 49.000 copii. In timpulū acesta — dela 1868 până astăzi — s'au clăditū 4570 școle noue.

Comisiunea mai arată asupra unor scăderi, care pe viitorū trebuie să înceze. Numărulū copiilorū obligați la școlā, ce nu cercetază școlā e încă totū de 448.000, și 291.000 suntū împărțaiți numai de o instrucțiune periodică.

Dintre 259 comune mai mari și orașe, numai 106 au înființatū școle populare superioare. Raportulū arată asupra instrucțiunii defectuoșe în multe școle populare, în specialū în ce privește gimnastica, și spune, că 300 comune nu au de locū școle.

Trecēndū la școlele populare susținute de statū, raportulū accentuează, că statulū nici pe departe nu jertefese pentru acestu scopū culturalū atāta, câtū s'ar aștepta, și ar fi de doritū ca bugetulū instrucțiunii să fiā mai bine dotatū! Cātū privește școlele de fete superioare, comisiunea respinge excepțiunile ce se facū ici și colea în contra lorū, deoarece aceste arū corēspunde pe deplinū chiemării lorū și potū să concureze cu asemenea institute din străinătate.

Despre școlele medii, comisiunea spune numai, că nu este raportū între gimnasia (151) și reale (28) și ar fi de doritū ca să se facă ceva în privința acestā.

Relativū la școlele înalte raportulū constatā, că universitățile din Budapesta și Clușiu stau la nivelulū lorū, dăr în Pesta ar trebui să se reguleze afacerile cu didactrulū, cu examenele și cu cercetarea prelegerilorū. In Clușiu se propune urcarea lefilorū profesorilorū la suma ce o primescū profesorii din Budapesta.

Reforma legei școlare în Austria.

Organulū clericalū „Czech“ publicā o corespondență dela unū deputatū din Viena, în care se accentuează, că proiectele școlare suntū rezultatulū unor sfătuiri în sinulū ministeriului și că prin urmare este răspundătorū pentru ele nu numai ministrulū de instrucțiune Gautsch, ci întregū cabinetulū. Trebuie să se înā contū de sistemulū actualū.

Cu proiectele școlare însăși nu e mulțumitū nici o partidă, afară de Poloni, cari sperēză, că decă se vorū respinge aceste proiecte. se vorū înmormēnta pentru multū timpū nисуințele pentru școlā confesională. Poloni au fostū din capulū locului contrarii acestorū nисуințe, pentru-că nu voiescū nicidcum ca prin școlā confesională să se dea conducerea școlilorū rutene în mână clerului rutēnū. Raporturile Polonilor cu Rutenii suntū cauza principală, care face că nисуințele pentru reforma șco-

lară în direcțiune confesională au rămasū până acuma fără succesū. In cercurile deputaților se vorbesce, că guvernulū a voitū să îndatoreze pe Poloni cu proiectele sale școlare, deoarece Poloni se temū de desbateri eventuale asupra administrației școlare în dieta din Lembergū, și suntū forțe învoiți cu aceea, că proiectele școlare ale guvernului să fiā respinse de parlamentulū centralū încă la prima cetire și astfel să se îngrope întreaga cestiuine. De aceea, se dīce, guvernulū nici nu va despera, decă camera deputaților se va ridica în contra proiectelorū sale școlare.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulū biuroului de coresp. din Pest)

București, 10 Maiu. In cercurile oficiale nu se scie nimicū despre căsătorii principelui moștenitorū.

Berlinū, 10 Maiu. După cum anunță „Kreuzzeitung“, Țarulū Rusiei a declaratū față cu curatulū Kapustinū, cu privire la provinciile baltice, că nu va merge nici unū pasū înderētū. Nimicirea germanismului în acele provincii este lucru hotărītū.

Totū „Kreuzzeitung“ află despre nouē pregătiri militare energice ale Rusiei. La graniță se concentrează mereu colosale masse de trupe. In schele domnesce o activitate febrilă.

Berlinū, 10 Maiu. Greva lucrătorilorū dela minele de cărbuni în Westfalia ia dimensiuni totū mai mari. Numărulū greviștilorū s'a urcatū la 40.000, ceea ce neliniștește multū pe guvernū, deoarece s'a doveditū, că greviștii stau în legătură cu anarchismulū din Belgia. Ei primescū și subvențiuni în banii din străinătate.

DIVERSE.

Căduțu din balonū Unū aeronantū germanū, d. Streik, a fostū dīlele trecute victima unui accidentū la Booneville (Indiana). Balonulū sēu s'a spartū, tocmai în momentulū când era la o înălțime de 1200 metri. D. Streik a căduțū la pământū și a muritū instantaneu. Nevasta lui, care l'a văduțū cădēndū, a înebunitū de spaimă și de durere.

Dela expoziția din Parisū. Douē curioșități puținū comune de adăogatū la tote acele, cari suntū deja anunțate pentru expozițiunea din Parisū: 1) Unū lanțū de aurū care intră într'unū degetarū de cusutū, lungū cu tote astea de șese metri. Lanțulū se compune din inele simple circulare. 2) O luntre, care se pōte transforma, la trebuință, în trăsură elegantă, cu rōte care se desfacū în șeptedeci și patru de bucăți, sēu în balonū cu o forță ascensională de 500 kilograme.

O tradițiune poetică populară o găsim în „la Revue de Bretagne et d'Anjou“. Pe malurile Loarei, între Angers și Nantes, când se înecă o persoană și când cercetările făcute pentru a o descoperi au rămasū fără rezultatū, se recurge la o practică piōsă, care e următoarea: Se dă unū sabotū (pantofū de lemnū), în mijloculū căruia se lipesce o luminare de cēră aprinsă. Sabotulū este depusū chiar în loculū unde s'a înecatū persoană și se ținū cu luntrea după elū până ce se opresce. Uneori stā nehotărītū, se învīrtesce, se cufundă, ca dopulū unei undițe când dă peștele în cărligū; pare că'lū atrage ceva, apoi plēcā etāși și face adesea o leghe dintr'odată. In fine nu se mai mișcă. Luminarea s'a sfirșitū. Acolo e înecatulū.

Din secretele dīarului Times. Cu ocasiunea desbaterii procesului dintre „Times“ și d. Parnell, s'au datū pe față mai multe din tainele acestui mare dīarū, englezū. Astfelū se scie, că așd dīarulū fundatū acum suntū 101 ani de Ioan Walter I., este proprietatea mai multū

decātū a osutā persoane, și Ioan Walter IV, care figurează ca proprietarū, în realitate nu are decātū a 32-a parte din întreaga posesiā. Directorulū dīarului dā sēmā la fiā-care jumătate de anū despre situația lui „Times“. Elū are o lēfā de 1000 de punđi sterlingi pe anū, decā dīarul are unū venitū de celū puținū 5000 punđi. Decā venitulū ar fi mai puținū, atunci i-se detragū și lui dela fiā-care sutā 20 de punđi. Anulū trecutū venitulū a fostū însă de 280 mii punđi și astfelū și lēfa directorului a fostū mare de totū. Dīarulū Times deja înainte de această apārea în 100 mii exemplare. Primulū redactorū, actualmente Mr. Buckh, are 5000 punđi lēfā pe anū. Unū articolū de fondū se plătesce cu 10—12 punđi. In cassa dīarului trebuie să fiā totdeuna o rezervā de 55.000 punđi.

Repeșiunea patinorilorū. M. Gauthier din Sentier (Vallée de Joux) spune, că unū patinorū din acelu orașū a făcutū în mai multe rēnduri drumulū dela Pout până la Sentier pe laculū bine înghețatū, ce desparte aceste orașe și a cărui lungime e de 9 kilometri, numai în 15 minute. Câte odată, fiindū ajutatū și de vēntū, elū a pututū percurge această distanță numai în 10 minute. Dīarulū intitulatū: „Carnet de l'oficier de marine“ spune, că Nordeuskiold a făcutū în 21 ore, 22 minute și câteva secunde, unū drumū de 227 kilometre, servindu-se de skidoro sēu patine pentru zăpadā. Cu alte cuvinte a mersū cu o repeșiune de 2 m. 95 pe secundā sēu 10 kilometri 620 m. pe cēsū. Acelașū jurnalū spune, că repeșiunea maximală a unui patinorū este de 12 m. pe secundā, sēu de 43 km. 200 m. pe orā.

Rectificare. In nr. 82 alū fōiei noastre, la corespondența din Abataia, fiindū vorba de căsătoriile mixte, în locū de: „și decā partea catolică“... etc., este a se ceti: „și decā partea acatolică a urmatū religiunei părții catolice“ etc., etā mai la sfērșitū este a se ceti... fără cățiva neorustici, și aceștia din urmă mestecați etc. etc.

Cursulū pieței Brașovū

din 10 Maiu st. n. 1889.

Bancnote românesci	Cump.	9.85	Vēnd.	9.87
Argintū românesc	-	9.80	-	9.84
Napoleon-d'ori	-	9.41	-	9.43
Lire turcesc	-	10.60	-	10.65
Imperial	-	9.60	-	9.65
Galbin	-	5.55	-	5.60
Scris. fonc. „Albina“ 6%	-	101.—	-	—
„ „ 5%	-	98.50	-	99.—
Ruble rusesc	-	126.—	-	127.—
Discontulū	-	6 1/2—8%	-	pe anū.

Cursulū la bursa de Viena

din 9 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurū 4%	-	-	-	103.15
Renta de hārtiā 5%	-	-	-	97.80
Imprumutulū căilorū ferate ungare	-	-	-	142.25
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare (1-ma emisiune)	-	-	-	100.—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare (2-a emisiune)	-	-	-	—
Amortisarea datoriei căilorū ferate de ostū ungare (3-a emisiune)	-	-	-	113.50
Bonuri rurale ungare	-	-	-	105.50
Bonuri cu clasa de sortare	-	-	-	105.50
Bonuri rurale Banatū-Timișū	-	-	-	105.50
Bonuri cu cl. de sortare	-	-	-	105.50
Bonuri rurale transilvane	-	-	-	105.50
Bonuri croato-slavone	-	-	-	105.50
Despāgubirea pentru dijma de vinū ungurescū	-	-	-	99.75
Imprumutulū cu premiulū ungurescū	-	-	-	142.50
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului	-	-	-	129.60
Renta de hārtiā austriacă	-	-	-	85.55
Renta de argintū austriacă	-	-	-	85.95
Renta de aurū austriacă	-	-	-	110.—
Losuri din 1860	-	-	-	144.20
Acțiunile băncei austro-ungare	-	-	-	902.—
Acțiunile băncei de creditū ungar.	-	-	-	310.25
Acțiunile băncei de creditū austr.	-	-	-	299.75
Galbeni împērātesc	-	-	-	5.64
Napoleon-d'ori	-	-	-	9.42 1/2
Mārof 100 imp. germane	-	-	-	58.—
Londra 10 Livressterlinge	-	-	-	113.80

Numere singurate din „Gazeta Transilvaniei“ a 5 cr. se potū cumpēra în tutungeria **I. Gross**, în librăria **Nicolae Ciurcu și Adolf Albrecht**.

Editorū și Redactorū responsabilū: **Dr. Aurel Mureșlanu.**

Cancelaria Negruțu

în Gherla—Sz.-ujvár—Transilvania
DESCHIDE ABONAMENT PE ANUL 1889

la

AMICULU FAMILIEI. Diarū beletristicū și enciclopedicū-literarū — cu ilustrațiunī. — Cursulū XIII. — Apare în 1 și 15 di a lunei în numărī câte de 2—3 cōle cu ilustrațiunī frumōse; și publică articlii sociali, poesii, novele, schițe, piese teatrale ș. a. — mai departe tracteză cestiuinī literare și științifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune vieța socială a Romānilorū de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunī din patriā și străinătate; și prin glume, în mare parte ilustrate, nisuesce a face câte o oră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totū nisuesce a întinde tuturorū indiviđilorū din familiā o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulū de prenumerațiune pre anulū întregū e 4 fl., pentru Romānia și străinătate 10 franci, lei, plătibilī și în bilete de bancă orī marce postalī.

PREOTULŪ ROMĀNŪ. Diarū bisericescū, scolarū și literarū — cu ilustrațiunī. — Cursulū XV. — Apare în broșurī lunare câte de 2½—3½ cōle, și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiunī, — mai departe articlii din sfera tuturorū științelor teologice și între aceștia mulțime de predice pre dumineci, serbătorī și diverse ocașiunī, mai alesū funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literarī; și în urmă totū soiulū de amēnunte și sciri cu preferința celorū din sfera bisericescā, scolaricā și literarā. — Prețulū de prenumerațiune pre anulū întregū e 4 fl. — pentru Romānia 10 franci—lei, plătibilī și în bilete de bancă orī marce postalī.

Colectanții primescū gratisū totū alū patrulea esemplarū.

Numeri de probă se trimitū gratisū orī-cui cere.

Totū de aci se mai potū procura și următoarele cărți din editura propriā:

Renascerea limbei romānescē în vorbire și scriere învederitā și apretiatā de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulū broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tōte trei împreună 1 fl.

Merinde dela școlā sēu invēțăturī pentru poporū culese din diarulū unui scolarū de Dr. Georgiu Popa. — Opulū acesta, pentru povēțuirile lui valorōse, are sē ocupe unū locū de frunte în bibliotecile nōstre poporale. D-lū autorū a avutū nimerita idee, de a publica prin opulū de față unū diarū de școlā, ce și-lū făcuse ca elevū de anul I alū școlēi poporale superiōre din Cāmpenī, va se țicā pe când era în alū 4-lea anū de școlā. În acestū diar se cuprindū diferite impresiunī din copilāriā, atātū din școlā câtū și afarā de școlā: o colecție bogatā de diferite povēțuri primite dela invēțătorulū sēu, pe carī autorulū le-a prelucratū și desvoltatū cu multā îngrijire. Cele mai fundamentale principii cu privire la moralā, religiune, naționalitate, igienā, economie, istoriā etc. etc. se aflā în acestū opū, așa că singurū numai câtevava din cele 32 capitule, cum ar fi d. es. capitululū despre fumatū, despre curățirea trupului etc. ar fi de ajunsū pentru a merita sē nulipsescā din nici o bibliotecā poporalā romānescā. Opulū cuprinde 289 pagine 8° — Prețulū unui esemplarū cu porto-francatū e 1 fl. 10 cr.

Barbu cobzariulū. Novelā originalā e Emilia Lungu. Prețulū 15 cr.
Puterea amorului. Novelā de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulū 20 cr.
Idealulū pierdutū. Novelā originalā de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulū 15 cr.

Opera unui omū de bine. Novelā originalā. — Continuarea novelei: **Idealulū pierdutū** de Paulina C. Z. Rovinar. Prețulū 15 cr.

Miseriile sociale. Novelā de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulū 20 cr.
Fântāna dorului. Novelā poporalā de Georgiu Simu. Prețulū 10 cr.
Codreanū craiulū codrului. Baladā de Georgiu Simu. Prețulū 10 cr.

Ultimulū Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulū 10 cr.
Bunica și Nepețelulū. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé G. Simu. Prețulū 10 cr.

Probitate în copilāriā. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulū 10 cr.

Eliū trebuie sē se însōre. Novelā de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțu. Prețulū 25 cr.

Brandā sēu Nunta fatalā. Schiță din emigrarea lui Dragoșū. Novelā istoricā naționalā. Prețulū 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune is-

A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU” în Gherla (Sz.-ujvár. — Transilvania), unde se cumpără acțiunile tuturorū băncilorū romāne cu prețurile cele mai bune.

toricā după Wachsmann, de Ioanū Tanco. Prețulū 30 cr.

Hermanū și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberā de Constantinū Morariu. Prețulū 50 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediā în 5 acte după Euripide, tradusā în versuri de Petru Dulfu. Prețulū 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publicā ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicōrā, prof. gimnas. — Cu portretulū M. S. Reginei Romāniei. Prețulū 15 cr.

Poesii, de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unū volumū de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulū redusū (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirī și viorele, poesii poporale, culese de Ioanū Popū Reteganu. Unū volumū de 14 cōle. Preț. 60 cr.

Tesaurulū dela Petrosā sēu Cloșca cu puii ei de aurū. Studii archeologice de D. O. Olinescu. Prețulū 20 cr.

Biblioteca Sătēnului Romānū. Cartea III și IV, cuprindū materii fōrte interesante și amuzante. Prețulū la ambele 50 cr. — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fōrte interesante și amuzante. Prețulū 30 cr.

Colectā de recepte din economiā, industriā, comerciū și chemiā. Prețulū 50 cr.

Economia pentru școlēle popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulū 30 cr.

Spiciure din istoria pedagogiei la noi — la Romāni. De V. Gr. Borgovan. Prețulū 15.

Manualū de Gramatica limbei romāne pentru școlēle poporale în trei cursuri, de Maximū Popū, profesorū la gimnasiulū din Nāsēudū. — Manualū aprobatū prin ministeriulū de culte și instruciune publicā cu rescriptulū de data 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulū 30.

Nu mē uita. Colecțiune de vierșuri funebrale, urmate de iertāciunī, epitaflā ș. a. Prețulū 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculārei în școlā poporalā pentru invēțătorī și preparandī. Broș. I. scrisā de Gavrilū Trifu profesorū preparandialū. Prețulū 80 cr.

Cuvēntārī bisericescī în tōte sērbătorile de peste anū de Ioanū Papiu. — Unū volumū de peste 24 cōle 8° mare, hārtiā finā. — Numele d-lui I. Papiu este multū mai bine cunoscutū clerului romānū, decâtū sē fiā de lipsā a mai recomanda acestū nou productū alū d-sale. Clerulū romānū a invēțătatū a'i apretū scrierile d-sale pentru însemnata lorū valōre literarā. — Noulū tomū de predicī întrece însă tōte volumurile de predicī e date până acum, prin întocmirea sa — avēndū o notiță

istoricā la fie-care sērbătoare, — care arată timpulū introducerei, fazele prin carī a trecutū și modulū cum s'a stabilitū respectiva sērbătoare. — Prețulū unui esemplarū cu porto francatū e 2 fl. v. a.

Cuvēntārī funebrale și iertāciunī pentru diferite casuri de mōrte, întocmite de Ioanū Papiu. — Acestū volumū de peste 24 cōle cuprinde: 8 cuvēntārī acomodate pentru orī-ce casuri ordinare de mōrte, 4 pentru casuri ordinare de mōrte întēplate în timpuri diferite ale anului, 10 la casuri ordinare însă mai special de mōrte, 4 la înmormântarea omenilorū bētrāni, 5 la înmormântarea pruncilorū, tinerilorū și a junilorū, 9 la casuri de mōrte specialī; — apoi pe mai bine de patru cōle urmēzā o mulțime de iertāciunī precedate de o introducere generalā în iertāciunī, și anume: 1 iertāciunile bărbatului dela muiere, 2 — a muierei dela bărbatū, 3 — a părintelui dela fii, 4 — a mamei dela fii, 5 — a fiilorū dela părinți, 6 a fratelui sēu surorii dela frați și surori, 7 — a nepoților dela moși, moșe, bunī, bue, străbunī, străbune, 8 — a nepoților dela unchiu și mătușe, 9 — dela nēmuri și consāgeni mai depārtați, 10 — dela consōți de aceeași ocupațiune, 11 — dela binefăcētorī, amici, cunoscutī și dela toți creștinii adunați. Recomandāmū clerului romānū acestū bogatū volumū de cuvēntārī funebrale și iertāciunī lucrate amēsurațū tuturorū cerințelorū preoțeiime fungente la casuri funebrale. Prețulū unui esemplarū speditū franco e 2 fl. v. a.

Cuvēntārī bisericescī, tomulū III, scrise de Ioanū Papiu. — Acestū tomū cuprinde predicī pe Dumineci și se estinde pe 12 cōle 8° mare. — Prețulū unui esemplarū speditū franco e 1 fl. v. a.

Orientele catolicū sēu concordanțele tradițiunei în douē limbi — romānā și latinā, tractezā despre primatulū bisericeii și se estinde pe 22 cōle 8° mare. — Scrisū de Ioanū Papiu. — Opulū acesta a fostū recensatū favoritorū și lădat și de foile străine. — Prețulū unui esemplarū speditū franco e numai 1 fl. 50.

Resultatele filosofiei sēu cunosințele cele mai de frunte despre natura spiritualā a omului, despre relațiunile și scopulū lui espuse în modū popularū de profesorulū Dr. Iosifū Frapportī și prelucrate în traducere liberā (cu facultate dela autorulū) de Ioanū Papiu. — Acestū opū, care se estinde pe 11, cōle 8°, e fōrte acomodatū ca premiu pentru cei ce absolvā școlā poporalā, se vinde cu prețulū numai de 50 cr. esemplariulū speditū franco.

Manualū cateheticū pentru primii ani școlari, prelucratū după I. A. Fritz de Basiliu Rațiu, fostū profesor

de s. scripturā, cateheticā și metodicā în seminariulū archidieceșanū din Blașiu, actualmente vicarū archiepiscopescū în Făgărașū. — Acestū opū de mare însemnătate pentru literatura cateheticā romāna este o prelucrare liberā, schimbāndū unele aplicārī practice cu altele recerute de relațiunile și lipsele băieților nōstri, ēr ceremoniele bisericescī înlocuindu-le cu cele prescise și usitate în biserica nōstrā romānā. În note se arată și procederea ce are sē o observe catechetulū față cu discipulii sēi. Acestā scriere are sē fiā unū îndreptarū în mână catechetilorū, invēțătorilorū și a părințilorū la instruciunea religiōsā-moralā, ce au sē o dea micilorū băiețī. — Prețulū unui esemplarū din acestū opū, — care pōrtā clausula aprobārei prea ven. Ordinariatū metropolitanū din Blașiu și care cuprinde 222 pag. 8°, avēndū mai multe poesii în textū, — este 1 fl.

Omiliile celui dintre sfinți Părintelui nostru Ioanū Gurā-de-Aurū la epistolele sfântului apost. Paulū cătrā Titu și Filemonū. Traduse de Constantinū Morariu. Prețulū unui esemplarū cu porto francatū e 60 cr.

Dumnezeesca liturgie a celui dintre sfinți Părintelui nostru Ioanū Chrysostomū compusā din operele aceluși sântū părinte, de Ioanū Boroșiu parochū gr. cat. și ases. consist. Prețulū unui esemplarū cu porto-francatū e 40 cr.

Cele mai effine cărți de rugāciunī:

Mărgăritarulū sufletului. Carte bogatā de rugāciunī și cântārī bisericescī, fōrte frumōșū ilustratā. Prețulū unui esemplarū broșuratū e 40 cr., legatū 50 cr., legatū în pānzā 80 cr., legatū mai fin 1 fl., legatū în piele 1 fl.30, în legăturā de luxū 2.50—2.80

Miculū mărgăritarū sufletescū. Cărticică de rugāciunī și cântārī bisericescī — frumōșū ilustratā, pentru prunci scolarī de ambe secsele. Prețulū unui esemplarū broșuratū e 15 cr., — legatū 22 cr., legatū în pānzā 26 cr.

Cărticică de rugāciunī și cântārī pentru prunci scolarī de ambe secsele. Cu mai multe icōne frumōse. Prețulū unui esemplarū e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulū Prea Sāntei Vergure Maria a Nāscōțorei de D-șeu urmatū de mai multe rugāciunī frumōse. Cu icōne frumōse. Prețulū unui esemplar legat speditū franco e 12 cr., 50 esemplare 5 fl., 100 esemplare 1 fl. v. a.

Epistolā D. N. Isusū Christosū. Prețulū unui esemplarū legatū și speditū franco e 15 cr.; 40 de esemplare 6 fl.; 100 esemplare 10 fl.

Rugāmū pe domniī abonați ca la reînnoirea prenumerațiunei sē binevoiască a scrie pe couponulū mandatului postalū și numerii de pe fāșia sub care au primitū diarulū nostru până acuma.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”